

δείχνω

δείχνω, ρ. [<αρχ. δείκνυμι], δείχνω. **1.** διδάσκω, εξηγώ, καθοδηγώ: «δείξε μου πώς θα μπορέσω να το κάνω; || δείξε μου τι θα πει εδώ πέρα; || δείξε μου πώς θα πάω σ' αυτή τη διεύθυνση;». **2.** παρουσιάζω, φανερώνω: «έδειξε από την αρχή το χαρακτήρα της || μετά από διάφορες πιέσεις, έδειξε πού είχε βάλει τα κλοπιμαία». **3.** φαίνομαι: «δείχνει για εξηντάρης». **4.** εκδηλώνω κάποιο συναίσθημα ή ψυχική κατάσταση: «έδειξε όλη του τη χαρά μόλις μ' είδε || έδειχνε κάπως φοβισμένος || να δεις εσύ τι θάρρος που έδειξε για να γλιτώσει το παιδί, που κρεμόταν έξω απ' το μπαλκόνι!». **5.** στο γ' εν. πρόσ. **δείχνει**, έχει τη σημασία, σημαίνει: «η ανάγωση συμπεριφορά σου δείχνει κακή ανατροφή». Συνών. δηλώνει / σημαίνει / φανερώνει. (Ακολουθούν 59 φρ.).

- αβράκωτος έβαλε βρακί και σε κάθε πόρτα το 'δειχνε, βλ. λ. [αβράκωτος](#).

- αφήνει να περάσει ο ελέφαντας και δείχνει το κουνούπι, βλ. λ. κουνούπι.

- δε δείχνει έλεος, βλ. λ. [έλεος](#).

- δε δείχνει σημεία ζωής ή δε δείχνει σημείο ζωής, βλ. λ. [σημείο](#).

- δε δείχνει τα χαρτιά του, βλ. λ. [χαρτί](#).

- δε φταίει ο καθρέφτης για την αλήθεια που δείχνει, βλ. λ. [καθρέφτης](#).

- δείξε μου το φίλο σου, να σου πω ποιος είσαι, βλ. λ. [φίλος](#).

- δείχνει σιτάρι και πουλάει κριθάρι, βλ. λ. [κριθάρι](#).

- δείχνει το σάπιο μήλο, για να κρύψει τη σάπια μηλιά, βλ. λ. μήλο.

- δείχνω διαγωγή, βλ. λ. [διαγωγή](#).

- δείχνω πυγμή ή δείχνω σιδερένια πυγμή, βλ. λ. πυγμή.

- δείχνω τα δόντια μου, βλ. λ. [δόντι](#).

- δείχνω τα νύχια μου, βλ. λ. [νύχι](#).

- δείχνω τα πόδια μου (τα ποδάρια μου), βλ. λ. πόδι.

- δείχνω τα χαρτιά μου, βλ. λ. [χαρτί](#).

- δείχνω το αληθινό μου πρόσωπο, βλ. λ. [πρόσωπο](#).

- δείχνω το δρόμο (σε κάποιον), βλ. λ. [δρόμος](#).

- δείχνω το κολάι (σε κάποιον), βλ. λ. [κολάι](#).

- δείχνω το πραγματικό μου πρόσωπο, βλ. λ. [πρόσωπο](#).

- δείχνω τον καλό μου εαυτό, βλ. λ. [εαυτός](#).

- δείχνω τον καλύτερό μου εαυτό, βλ. λ. [εαυτός](#).

- δείχνω τον πραγματικό μου εαυτό, βλ. λ. [εαυτός](#).

- δείχνω φως, βλ. λ. φως·
- δείχνω χαρακτήρα, βλ. λ. [χαρακτήρας](#)·
- έδειξε αίμα στο σεντόνι, (για γαμπρούς) βλ. λ. [αίμα](#)·
- έλα μπαμπά να σου δείξω πού το 'χ' η νενέ μου, βλ. λ. μπαμπάς·
- έλα παππού μου να σου δείξω πού το 'χ' η γιαγιά μου, βλ. λ. [παππούς](#)·
- έλα παππού μου να σου δείξω πού είναι της μανιάς μου, βλ. λ. [παππούς](#)·
- έλα παππού μου να σου δείξω τ' αμπελοχώραφά σου, βλ. λ. [παππούς](#)·
- έλα παππού μου να σου δείξω το σπιτικό σου, βλ. λ. [παππούς](#)·
- η γυναίκα, όταν παντρευτεί, και το μουλάρι, όταν σαμαρωθεί, δείχνουν τις πληγές τους, βλ. λ. [πληγή](#)·
- η νεκροψία θα (το) δείξει, βλ. λ. νεκροψία·
- θα δείξει, **α.** λέγεται για έκβαση υπόθεσης ή κατάστασης που δεν είναι ακόμη εμφανής και περιμένουμε να δούμε την εξέλιξή της: «απ' ό,τι ξέρω, τα πράγματα θα πάνε καλύτερα. -Θα δείξει». **β.** λέγεται για άτομο που δεν έχει κάνει ακόμα εμφανή τον τρόπο με τον οποίο θα ενεργήσει και περιμένουμε να δούμε: «άραγε τι προσφορά θα δώσει ο τάδε γι' αυτή τη δουλειά; -Θα δείξει»· βλ. και φρ. θα δούμε, λ. είδα·
- θα δείξει το πράγμα, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- θα σου δείξω! απειλητική έκφραση με την έννοια θα σου ανταποδώσω τα ίδια, ιδίως κακά, θα σε εκδικηθώ εν καιρώ. Πολλές φορές, συνοδεύεται από κίνηση του κεφαλιού δεξιά αριστερά και η φρ. κλείνει με το εγώ. (Λαϊκό τραγούδι: σαν δω πως μου πατάς πολύ τον κάλο κι αν έχω κάποιο ντέρτι θα το βγάλω κι αλλού τον έρωτα θα κυνηγώ και **θα σου δείξω** αλεπού ποιος είμ' εγώ)·
- θα σου δείξω πόσα απίδια βάζει ο σάκος ή θα σου δείξω πόσα απίδια παίρνει ο σάκος, βλ. λ. [απίδι](#)·
- θα σου δείξω πόσα γράμματα έχει η αλφαβήτα, βλ. λ. [αλφαβήτα](#)·
- θα σου δείξω πόσα κουμπιά έχει η Αλέξαινα, βλ. λ. [κουμπί](#)·
- θα σου δείξω πόσο βαθιά φτάνει η τρύπα του λαγού ή θα σου δείξω πόσο βαθιά φτάνει του λαγού η τρύπα, βλ. λ. [λαγός](#)·
- θα σου δείξω πώς το τρίβουν το πιπέρι, βλ. λ. [πιπέρι](#)·
- θα σου δείξω τι εστί βερίκοκο, βλ. λ. [βερίκοκο](#)·
- θα το δείξει η πράξη, βλ. λ. [πράξη](#)·
- θα (το) δείξει ο καιρός, βλ. λ. [καιρός](#)·
- θα (το) δείξει ο χρόνος, βλ. λ. [χρόνος](#)·
- κατά πώς δείχνουν τα πράγματα, βλ. λ. πράγμα·
- μην κόβεις το δάχτυλο που σου δείχνει το δρόμο, βλ. λ. [δάχτυλο](#)·

- μην του δείχνεις άσπρο δόντι, βλ. λ. [δόντι](#).
- ο καιρός έδειξε τα δόντια του ή έδειξε τα δόντια του ο καιρός, βλ. λ. [καιρός](#).
- ο καιρός θα (το) δείξει, βλ. λ. [καιρός](#).
- ο χρόνος θα (το) δείξει, βλ. λ. [χρόνος](#).
- ό,τι μούτρα δείχνεις στον καθρέφτη, τέτοια κι αυτός σου δείχνει, βλ. λ. [μούτρο](#).
- πάντα δείχνε πόσος είσαι και κομμάτι παρακάτου, βλ. λ. [παρακάτω](#).
- τα χείλη δείχνουν, αλλά η καρδιά δε δείχνει, βλ. λ. [καρδιά](#).
- του δείχνω κίτρινη κάρτα, βλ. λ. [κάρτα](#).
- του δείχνω κόκκινη κάρτα, βλ. λ. [κάρτα](#).
- του δείχνω τα δόντια μου, βλ. λ. [δόντι](#).
- του δείχνω τα νύχια μου, βλ. λ. [νύχι](#).
- του δείχνω τη ράχη μου ή του δείχνω τη ράχη μου και φεύγω ή του δείχνω τις ράχες μου και φεύγω, βλ. λ. [ράχη](#).
- του δείχνω την πλάτη μου ή του δείχνω την πλάτη και φεύγω ή του δείχνω τις πλάτες μου και φεύγω, βλ. λ. πλάτη.
- του δείχνω την πόρτα, βλ. λ. [πόρτα](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας